

**BLOM
ECOLOGIE**
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan soortenmanagementplan Nellestein te Amsterdam

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de gebiedsontheffing
soortenbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0632
Datum:	15 december 2023
Versie:	2 (update Omgevingswet)
Samensteller:	5.1, 2, e
Collegiale toets:	
Opdrachtgever:	Gemeente Amsterdam
Contactpersoon:	5.1, 2, e & 5.1, 2, e

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Omschrijving gebied	5
1.2 Aanwezige bebouwing	6
2 Methode	8
2.1 Uitvoering onderzoek	8
2.2 Soortenbescherming	8
3 Beoordeling soortbescherming	11
3.1 Vleermuizen	11
3.2 Vogels	13
3.3 Planten, insecten en andere ongewervelden	16
3.4 Grondgebonden zoogdieren	16
3.5 Amfibieën, vissen en reptielen	17
4 Samenvatting	18

1 Inleiding

Door particulieren, woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren (VvE's) wordt de natuurwetgeving, zoals verwoord in de Wet natuurbescherming (tot 31 december 2023) en de Omgevingswet (vanaf 1 januari 2024), vaak als een onnodig hoge drempel ervaren. Afwezigheid van voldoende kennis of ervaring in het omgaan met natuurwetgeving leidt vaak tot een grote mate van onzekerheid voor de projectplanning en uitvoering, in combinatie met onnodig lange procedures en het risico op vertraging. Daarnaast leidt de reguliere omgang met de natuurwetgeving tot een hoge onderzoeksinspanning en vereist deze procedure een lange projectplanning. De reguliere procedures leiden potentieel ook tot risico's voor de beschermde soorten; bij het ontbreken van een integrale gebiedsbenadering kunnen de verschillende projecten leiden tot cumulatieve effecten ten aanzien van beschermde soorten. In andere gevallen kunnen, als gevolg van onwetendheid, vergunningsvrije werkzaamheden zoals het naisoleren van luchtsponnen direct gevolgen hebben voor vleermuizen, die de luchtsponnen veelvuldig gebruiken als verblijfplaats. Een gebiedsbrede benadering in de vorm van een gebiedsontheffing Omgevingswet geborgd in een Soortenmanagementplan (SMP) kan in dergelijke situaties zorgen voor een gunstiger toekomstperspectief voor beschermde soorten en tegelijkertijd een vlotte doorstroming van de werkzaamheden faciliteren, door het bieden van duidelijke kaders waarbinnen de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

In het Coalitieakkoord van de Gemeente Amsterdam, getiteld 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid', is het terugdringen van de CO₂-uitstoot van Amsterdam naar 55% in 2030 en 95% in 2050 een van de speerpunten (Coalitieakkoord, 2018). Om deze doelstellingen haalbaar te maken, is een gebiedsgerichte aanpak met betrekking tot verduurzaming essentieel. Het alternatief, reguliere langdurige onderzoeks- en ontheffingsprocedures, zijn voor de vele objecten in Amsterdam waar verduurzaming plaats moet vinden, een te langdurig en duur traject dat de CO₂-doelstellingen in het geding brengt. Een gebiedsgerichte aanpak in de vorm van een SMP is daarom 'laaghangend fruit' om de doelstellingen uit het coalitieakkoord te bereiken.

Nellestein is een wijk in Amsterdam Zuidoost. De wijk grenst aan het Gaasperpark en de Gaasperplas. Veel van de aanwezige gebouwen betreffen appartementencomplexen met een vrijwel identieke bouwstijl, maar waar de gebouwen verschillende eigenaren (VvE's) hebben. Voor iedere afzonderlijke VvE is de omgang met de Omgevingswet (Ow) problematisch, bijvoorbeeld bij beperkingen ten aanzien van het ophangen van vleermuiskasten. Echter, wanneer de bescherming van soorten op gebiedsniveau integraal kan worden opgetuigd, resulteert dit in een verhoogde efficiëntie, verlaging van de kosten, verbetering van de bescherming van soorten, versterking van de leefgebieden van soorten, vermindering van de onzekerheid en het stroomlijnen van de processen

Door de betrokken partijen is uitgesproken dat een gebiedsontheffing voor Nellestein kan dienen als pilot richting het opschalen van de gebiedsontheffing. Zo kan de gebiedsgerichte aanpak voor (delen van) de Bijlmer gelden of andere woonwijken in Amsterdam.

Deze quickscan is onderdeel van de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag en heeft de volgende onderzoeksdoelen:

- Inzicht in het voorkomen en verspreiding van beschermde soorten in en nabij het plangebied;
- Verkennend gebiedsdekkend veldonderzoek: inschatting van de geschiktheid en de potentie van de structuren en de leefgebieden voor de beschermde soorten in het plangebied.

Figuur 1.1 Het plangebied betreft de wijk Nellestein te Amsterdam, hier gezien vanuit de zuidoostelijke zijde (bron: Google).

1.1 Omschrijving gebied

De wijk Nellestein is onderdeel van de wijk Gaasperdam in het zuidoostelijke gedeelte van Amsterdam. Nellestein is opgebouwd in eind jaren '70 en begin jaren '80 en bestaat geheel uit appartementencomplexen. Het gebied tussen de bebouwing kenmerkt zich als een sterk groene omgeving, tussen de appartementencomplexen zijn veel functionele groenstructuren gesitueerd. Het betreft hier niet alleen een parkachtig landschap, maar er zijn ook voldoende struwelen en houtsingels van ruime dikte aanwezig. Nellestein wordt aan drie zijden begrensd door groenblauwe gebieden van formaat, in het speciaal de Gaasperplas ten zuiden en het Gaasperpark ten oosten.

Figuur 1.2 Het plangebied (rood omkaderd) is gelegen in het Amsterdamse stadsdeel Zuidoost (OpenStreetMap).

Figuur 1.3 Impressie van de wijk Nellestein. Linksboven: appartementencomplexen in het noordelijke gedeelte. Rechtsboven: Uitzicht op de Gaasperplas. Linksonder: één van de fietspaden door Nellestein. Rechtsonder: het centrale bebouwde gedeelte met een maatschappelijke functie.

1.2 Aanwezige bebouwing

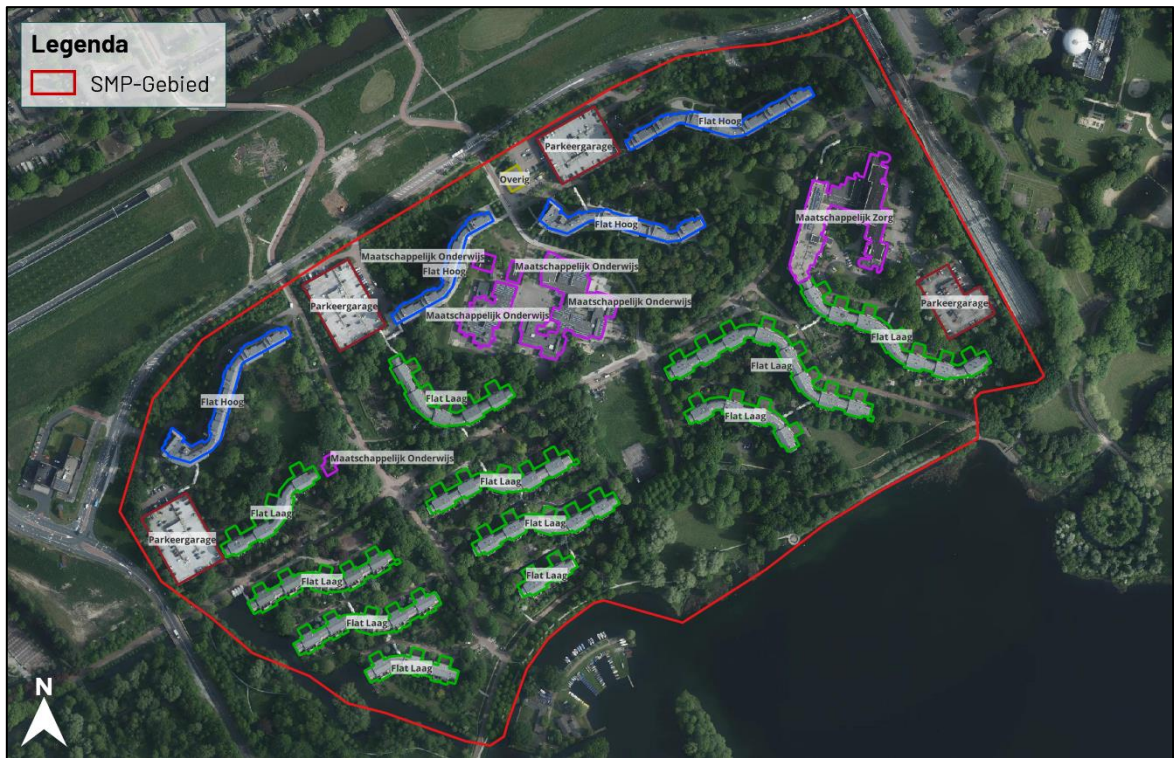
Vanuit de noordzijde richting de zuidzijde worden de appartementencomplexen lager in hoogte, van 10 bouwlagen naar 4 bouwlagen. De bouwstijl van de woningen is vrijwel identiek over alle appartementencomplexen.

Appartementencomplexen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en bestaat uit meerdere bouwlagen. Sommige woningen beschikken over een balkon. De balkons beschikken aan de buitenzijde over houten gevelbekleding. Ook zijn er portieken aanwezig welke over een dakpannen dakbedekking beschikken. De daken van een appartementencomplex is wisselend bedekt met een zadeldak met dakpannen of een plat bitumen dak.

Op meerdere locaties aan de periferie van Nellestein zijn parkeergarages aanwezig. Deze hebben een afwijkende bouwstijl, bestaan uit 2-3 bouwlagen en zijn vrijwel volledig uit metaal opgetrokken.

Centraal in Nellestein zijn ook bebouwing met een maatschappelijke functie aanwezig, waaronder scholen en kinderopvang. Deze gebouwen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en dragen een plat bitumen dak.

In figuur 1.4 is weergegeven waar binnen complex Nellestein voren beschreven gebouwen zijn gesitueerd.

Figuur 1.4 Binnen het SMP-gebied zijn meerdere type gebouwen gelegen. In bovenstaande afbeelding zijn deze gegroepeerd op bouwenkenmerken of functie.

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent de relevante vakgebieden met betrekking tot de Omgevingswet. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Omgevingswet en de provinciale omgevingsverordening.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt over de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 20 februari 2023 en is uitgevoerd door ing. L. Pieterman. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 8° Celsius en windkracht 3 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt hierbij een straal van 500 m aangehouden rondom het plangebied. Afhankelijk van het karakter en ligging van het plangebied kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Naast de NDFF is ook de kaart 'Broedplaats van zwaluwen, mussen en spreeuwen' van gemeente Amsterdam geraadpleegd.

2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Bal art. 11.37), Habitatrichtlijnsoorten (Bal art. 11.46) en Andere soorten (Bal art. 11.54). Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna activiteit te verrichten (Ow art. 5.1 lid 2). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Opzettelijk verstoren als bedoeld onder de Habitatrichtlijn wordt gedefinieerd als: *"elke opzettelijke verstoring die van invloed kan zijn op de overlevingskansen, het voortplantingssucces of het voortplantingsvermogen van een beschermde soort, of die leidt tot een verkleining van het leefgebied of tot verplaatsing of verdringing van de soort"*.

Vogelrichtlijn (Bal art. 11.37)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
 - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
 - c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
 - d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
2. Het verbod geldt niet, als:
 - a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

- 3) Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Bal art. 11.46)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
 - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
 - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
 - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
 - e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
 - 3) Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

Andere soorten (Bal art. 11.54)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
 - b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
 - c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
 - b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
 - c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1) een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2) een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Natuurlijk verspreidingsgebied

Individuele, populaties en groeiplaatsen die zich buiten het natuurlijk verspreidingsgebied bevinden, vallen buiten het beschermingsregime van soortenbescherming. Het natuurlijk verspreidingsgebied wordt gedefinieerd als het gebied welke een soort op eigen kracht heeft bezet of waarin deze is geïntroduceerd binnen het verspreidingsgebied waar de soort van nature voorkwam.

Het beschermingsregime geldt dus niet voor ingezaaide planten of dieren welke zijn losgelaten, ontsnapt of vanuit elders zijn meegelift. Om te bepalen of een plant of dier voorkomt binnen zijn natuurlijke verspreidingsgebied wordt gebruik gemaakt van de Verspreidingsatlas en naslagwerken. Wel geldt onverminderd de Algemene zorgplicht.

Vogelrichtlijn

Onder de Vogelrichtlijn zijn alle in gebruik zijnde nesten en broedgevallen van vogels beschermd. Het is van alle vogelsoorten verboden om nesten te beschadigen of te vernielen. Daarnaast gelden onder provinciale aanwijzingen categorieën waarin de nesten en rustplaatsen van specifieke vogelsoorten jaarrond bescherming genieten, dus ook in de periode dat deze niet in gebruik zijn. Rustplaatsen zijn conform de Richtsnoeren van de Europese Commissie gedefinieerd als zijnde essentiële zones voor het bestaan van een dier of groep van dieren wanneer ze niet-actief zijn.

Tabel 2.1 Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd. Vogelsoorten onder categorie 5: nesten en rustplaatsen jaarrond beschermd, indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. *de spreeuw is een gebouwbewonende vogelsoort met een ongunstige staat van instandhouding en een dalende trend in aantalsontwikkeling, waardoor jaarrond bescherming van deze nesten gerechtvaardigd is.

Vogelsoorten onder categorie 1 t/m 4			
Boomvalk	Havik	Ooievaar	Sperwer
Buizerd	Huismus	Ransuil	Steenuil
Gierzwaluw	Kerkuil	Roek	Wespendief
Grote gele kwikstaart	Oehoe	Slechtvalk	Zwarte wouw
Vogelsoorten onder categorie 5			
Blauwe reiger	Ekster	Kleine bonte specht	Tapuit
Boerenzwaluw	Gekraagde roodstaart	Kleine vliegenvanger	Torenvalk
Bonte vliegenvanger	Glanskop	Koolmees	Zeearend
Boomklever	Grauwe vliegenvanger	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte kraai
Boomkruiper	Groene Specht	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Bosuil	Grote bonte specht	Pimpelmees	Zwarte roodstaart
Brilduiker	Hop	Raaf	Zwarte specht
Draaihals	Huiszwaluw	Ruigpootuil	
Eider	IJsvogel	Spreeuw*	

Provinciale vrijstelling

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Ow afdeling 1.3). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Bal art. 11.54 kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten (Bkl 8.74l). In de Omgevingsverordening van de Provincie Noord-Holland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 2.2 Vrijgestelde soorten in kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Holland.

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis
Bastaardkikker	Gewone pad	Ree
Bosmuis	Haas	Rosse woelmuis
Bruine kikker	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Dwergmuis	Kleine watersalamander	Veldmuis
Dwergspitsmuis	Konijn	Vos
Egel	Meerkikker	Woelrat

3 Beoordeling soortbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van het plangebied en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep (ingrepen aan bebouwing). Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

3.1 Vleermuizen

Binnen een straal van 500 m van het plangebied is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFD 2013-2023). Onder de Habitatrictlijn zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen en hun leefgebied beschermd (Bal art. 11.46). Typisch functioneel leefgebied van vleermuizen kan bestaan uit laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen. Nellestein betreft een groene wijk met een hoog gehalte aan bomen en groenstructuren. Kapwerkzaamheden vallen buiten de scope van het Soortenmanagementplan, waardoor het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten niet aan de orde is.

De aanwezige bebouwing is geïnspecteerd op geschikte invliegopeningen en derhalve op potentiële verblijfplaatsen. Gevels en daken zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur. De gemetselde gebouwen zijn uitstekend geschikt voor de functie van verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Er is een breed scala aan openingen aanwezig die vleermuizen toegang bieden tot luchtspouwen en dakruimte. Hoofdzakelijk zijn dit stootvoegen, ventilatieroosters, kierende daktrimmen, kieren rondom balkons en spleten bij kozijnen. Veel van deze openingen zijn betrekkelijk smal, en daarmee is de potentie voor grotere vleermuizen als laatvlieger en meervleermuis iets kleiner, maar er zijn nog steeds openingen van voldoende formaat voor deze vleermuissoorten. De potentie voor vleermuisverblijfplaatsen is in de parkeergarages een stuk lager, vanwege de bouwstijl uit voornamelijk metaal.

Figuur 3.1 Voorbeelden van openingen (stootvoegen) die vleermuizen toegang verlenen tot een geschikte verblijfplaats (in deze de luchtspouw).

De wijk Nellestein voorziet in de basisbehoeften van een vleermuisleefgebied. Er zijn voldoende verblijfplaatsen te vinden in bebouwing. Daarnaast bieden de grote hoeveelheden opgaand groen samen met de aanwezigheid van de Gaasperplas een zeer ruim aanbod van foerageergebied. Het opgaand groen biedt hierin voldoende schaduwwerking voor lichtverstoringsgevoelige vleermuissoorten, ondanks de flinke hoeveelheid straatverlichting. Een ontbrekende schakel in het vleermuisleefgebied is een optimale vliegroute vanuit Nellestein richting het noorden. Hier is in het verleden een tunnel aangelegd (A9). De bodem tussen het maaiveld en de tunnel is vrij ondiep, waardoor grote bomen niet goed kunnen wortelen.

Figuur 3.2 Voorbeelden van groenstructuren die in de wijk Nellestein zorgen voor functioneel leefgebied voor vleermuizen.

Gezien de ligging van Nellestein aan de Gaasperplas en de bekende verspreiding van meervleermuis kan de aanwezigheid van deze vleermuissoort binnen Nellestein verwacht worden. Ook tweekleurige vleermuis kan in Nellestein verwacht worden. Paarverblijfplaatsen van deze soort zijn relatief zeldzaam, maar kunnen bij voldoende hoge gebouwen (ongeveer 10 bouwlagen) verwacht worden. In voorliggende tabel worden de vleermuissoorten beoordeeld op de potentie van aanwezigheid en de verwachte effecten van activiteiten.

Tabel 3.1 Samenvatting van de beoordeling van verblijfplaatsen, essentiële vliegroute en foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten.

Vleermuissoort	Potentie	Onderbouwing
Gewone dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Ruige dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Kleine dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Laatvlieger	Ja	Geschikte openingen van voldoende grootte in bebouwing
Gewone grootoorvleermuis	Ja	Geschikte openingen van voldoende grootte in bebouwing
Grijze grootoorvleermuis	Nee	Ruim buiten bekend verspreidingsgebied (zuidelijke provincies) en geen geschikte verblijfplaatsen
Meervleermuis	Ja	Aanwezigheid groot oppervlaktewater in de omgeving en binnen bekende verspreiding
Watervleermuis	Nee	Onderzoek richt zich enkel op de bebouwing
Baardvleermuis	Nee	Geen bekend verspreidingsgebied
Bechstein's vleermuis	Nee	Ruim buiten bekend verspreidingsgebied (zuidelijke provincies) en geen geschikte verblijfplaatsen
Brandt's vleermuis	Nee	Geen bekend verspreidingsgebied
Franjestaart	Nee	Onderzoek richt zich enkel op de bebouwing
Ingekorven vleermuis	Nee	Ruim buiten bekend verspreidingsgebied (zuidelijke provincies) en geen geschikte verblijfplaatsen

Rosse vleermuis	Nee	Onderzoek richt zich enkel op de bebouwing
Bosvleermuis	Nee	Geen bomenkap
Tweekleurige vleermuis	Ja	Binnen bekende verspreiding en aanwezigheid van hoge bebouwing voor paarverblijfplaatsen (10 bouwlagen)
Vleermuizen algemeen	Potentie	Onderbouwing
Massawinterverblijfplaats (gewone dwergvleermuis)	Ja	Voldoende hoge bebouwing met bufferend vermogen
Essentiële vliegroute	Ja	Voldoende lijnvormige structuren
Essentieel foerageergebied	Ja	Voldoende houtopstanden met struweel en oppervlaktewater

3.2 Vogels

Op het plangebied en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: ekster, halsbandparkiet, kokmeeuw, koolmees, merel, pimpelmees, roodborst, vink en zwarte kraai.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. Op plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen zijn meer huismussen dan op plekken waar geen groen aanwezig is (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2023). De huismus is bekend in de omgeving (NDFF 2013-2023), waarbij ook in de wijk Nellestein nestplaatsen van huismus bekend zijn (figuur 3.3). Het is echter onbekend welke type opening in de panden van Nellestein gebruikt wordt door de huismus. Het heersende beeld van de bouwstijl in Nellestein leent zich namelijk niet optimaal voor nestlocaties van de huismus. De hoogste dichtheden van huismussen worden bereikt op plekken waar huismussen op veel locaties toegang kunnen vinden tot de dakruimte van pannendaken. In Nellestein zijn vrijwel alle gebouwen opgetrokken uit gemetselde muren met plat bitumen daken of met steile pannen. Hierdoor is voor huismus niet de ideale bouwstijl aanwezig. Bij voldoende voedselaanbod maken huismussen ook gebruik van suboptimale nestlocaties of zelfs plekken die vanwege predatierisico eigenlijk ongeschikt zijn. Naast het gebruik van de suboptimale nestlocaties kan het zijn dat de huismus gebruik maakt van de nestkasten die in ruime hoeveelheid in het gebied aanwezig zijn. Hierdoor is het wel degelijk mogelijk dat er in Nellestein een populatie huismussen aanwezig is. De bekende waarnemingen centreren zich in de zuidoostelijke hoek, echter is de bouwstijl uniform. Dus mochten huismussen toch een mogelijkheid vinden om nestlocaties in de bebouwing te vinden, zal de potentie hiervan vlakdekkend over het gebied zijn.

De gierwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierwaluw, 2017). Doordat de soort niet direct vanuit zijn nest kan opstijgen, moet hij zich naar beneden kunnen laten vallen. Het nest dient hierdoor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 meter breed, en minimaal 3 meter onder de nestopening te bevatten. Hierbij dienen zo min mogelijk belemmerende elementen, zoals bomen, aanwezig te zijn. Voedselvluchten kunnen op vele kilometers (tot wel 1000 km) van het nest plaatsvinden, waardoor het foerageergebied niet nader te definiëren is. De gierwaluw is niet bekend met nestlocaties in de omgeving (figuur 3.3). Net als voor huismus leent de bouwstijl zich niet als ideale nestlocatie voor gierwaluwen, daarvoor zijn te weinig pannendaken met kierende kantpannen of andere openingen van voldoende formaat aanwezig. De gierwaluw is als koloniebroeder eenvoudig op te sporen. In Amsterdam worden door verschillende partijen vogelinventarisaties uitgevoerd, waaronder specifiek een inventarisatie van gierwaluwen in Amsterdam (De Jong & Wonders, 2018). Hierbij is geen gierwaluwkolonie aangetroffen in Nellestein.

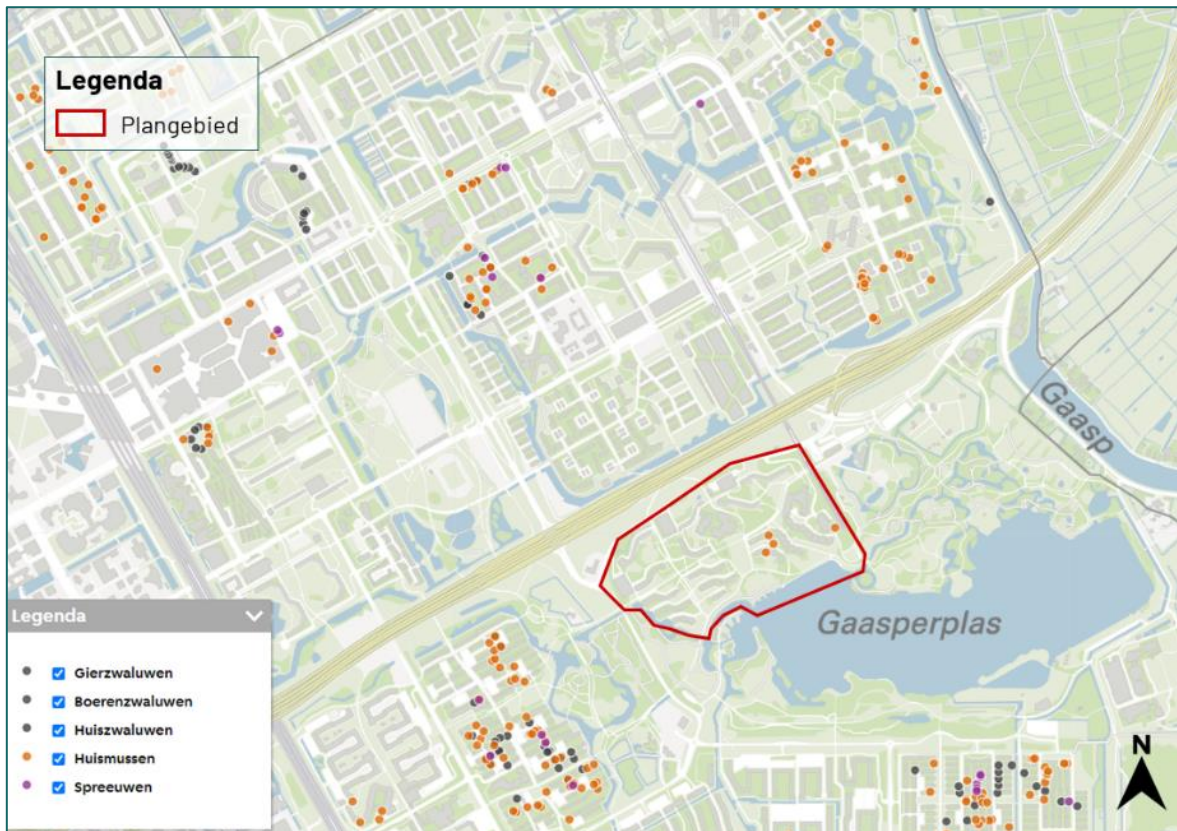
In de tussentijd is de bebouwing ook niet geschikt geworden. Door het gebrek aan bekende waarnemingen en de heersende bouwstijl mag aangenomen worden dat het uitgesloten is dat er in de huidige situatie gierzwaluwnesten in Nellestein aanwezig zijn. De dichtstbijzijnde nestlocaties zijn bekend in de wijk direct ten zuidwesten, op een afstand die kort genoeg is waardoor kolonisatie in de toekomst plaats kan vinden. De gierzwaluw zou als broedvogel optimaal kunnen profiteren van maatregelen die ten gunste van deze soort worden getroffen, bijvoorbeeld het specifiek aanbieden van nestgelegenheden waardoor in de toekomst wel geschikte plekken voor gierzwaluwen ontstaan.

De wijk Nellestein is door de afwezige agrarische functies ongeschikt voor gebouwbewonende uilen met jaarrond beschermde nesten (kerkuil en steenuil). In het openbaar groen van de wijk zijn wel grote nesten aanwezig. Dit zijn onder andere oude nesten van ekster en kraai. Soorten als ransuil en sperwer kunnen in een groene wijk prima nest-, rust- en foeragegelegenheden vinden, waarschijnlijk in lage aantallen. In het najaar van 2022 zijn door Blom Ecologie gedurende vleermuisonderzoek jonge ransuilen in het gebied aangetroffen. Hiermee is het aannemelijk dat in de wijk voortplanting van ransuilen plaatsvindt. Het Soortenmanagementplan richt zich niet specifiek op ransuil of sperwer, maar deze soorten worden in de onderzoeken naar overige vogel- en vleermuissoorten indien aanwezig als bijvangst geregistreerd. Mochten nesten- en rustplaatsen van deze soorten aangetroffen worden zullen maatregelen getroffen moeten worden om overtreding Ow te voorkomen. In het Soortenmanagementplan zal een methode voorgeschreven worden om effecten op deze soorten ten alle tijden te voorkomen, of er moet een separaat ontheffingstraject doorlopen worden.

Tabel 3.2 Samenvatting van de beoordeling van nestplaatsen en leefgebied voor verschillende jaarrond beschermde vogelsoorten.

Vogelsoort	Aantasting	Onderbouwing
Boomvalk	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Buizerd	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Gierzwaluw	Nee	Nee, bebouwing momenteel grotendeels ongeschikt. Vanuit eerdere inventarisaties geen kolonie bekend.
Grote gele kwikstaart	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Havik	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Huismus	Ja	Bekende waarnemingen van nestlocaties in Nellestein.
Kerkuil	Nee	Geen geschikt leefgebied en geen geschikte nestlocaties.
Oehoe	Nee	Geen geschikt leefgebied en geen geschikte nestlocaties.
Ooievaar	Nee	Geen geschikt leefgebied en geen geschikte nestlocaties.
Ransuil	Nee	Met zekerheid aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Roek	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties en geen kolonie bekend. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Slechtvalk	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.

Sperwer	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Steenuil	Nee	Mogelijk wel aanwezig in de omgeving, maar geen aantasting van nestlocaties. Bij aanwezigheid maatregelen nemen om overtreding te voorkomen of separaat ontheffingstraject doorlopen.
Wespendief	Nee	Geen geschikt leefgebied en geen geschikte nestlocaties.
Zwarte wouw	Nee	Geen geschikt leefgebied en geen geschikte nestlocaties.

Figuur 3.3 Bekende nestlocaties van zwaluwen, mussen en spreeuwen. In de wijk Nellestein zijn nestplaatsen van huismussen bekend. Er is geen bekende kolonie (gier)zwaluwen of spreeuwen bekend.

Vogels - Algemene broedvogels en cat. 5

Het plangebied voorziet in ruim voldoende voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en opgehangen nestkasten vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties.

Spreeuw wordt als cat. 5 soort gedurende het Soortenmanageplant beschouwd als vogel met jaarrond beschermd nest. De ongunstige staat van instandhouding en significant negatieve trend (sovon.nl) in aantalsontwikkeling rechtvaardigen deze bescherming, omdat er sprake is van ecologische zwaarwegende redenen. Spreeuw zal daarom ook meegenomen worden gedurende de soortspecifieke onderzoeken.

Tabel 3.3 Samenvatting van de beoordeling of er mogelijk sprake is van jaarronde nestbescherming voor de wijk Nellestein ten aanzien van de vogelsoorten die onder categorie 5 vallen.

Vogelsoort	Jaarronde bescherming	Onderbouwing
Boomkruiper	Nee	Geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen, soort is flexibel genoeg. Wel sprake van bescherming gedurende broedseizoen.
Bosuil	Nee	Geen potentie voor nestlocaties van de soort.
Huiszwaluw	Nee	Geen potentie voor nestlocaties van de soort.
Koolmees	Nee	Geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen, soort is flexibel genoeg. Wel sprake van bescherming gedurende broedseizoen.
Pimpelmees	Nee	Geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen, soort is flexibel genoeg. Wel sprake van bescherming gedurende broedseizoen.
Spreeuw	Ja	Wel sprake van ecologische zwaarwegende redenen, sterk negatieve trend in aantalsontwikkelingen.
Torenvalk	Nee	Geen potentie voor nestlocaties van de soort.
Zwarte roodstaart	Nee	Geen potentie voor nestlocaties van de soort.

3.3 Planten, insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 500 m van het plangebied is het voorkomen van beschermde planten niet bekend (NDFP 2013-2023). Activiteiten in het (openbaar) groen en oppervlaktewater vallen buiten de scope van het Soortenmanagementplan. Werkzaamheden aan de appartementencomplexen kunnen potentieel leiden tot aantasting van planten door het betreden van specifieke delen van de groenstructuren en door de plaatsing van bouwmaterial, zowel in een depot als in de vorm van een steiger. Echter op basis van de habitatkenmerken en de verspreiding en standplaatsen van beschermde vaatplanten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht waardoor negatieve effecten ten opzichte van deze soortgroep uitgesloten zijn.

Binnen een straal van 500 m van het plangebied is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: grote vos en platte schijfhoren (NDFP 2013-2023). De teunisbloempijlstaart is de laatste jaren flink in opmars en zijn verspreidingsgebied reikt inmiddels ten zuidoosten van de lijn Rotterdam – Zwolle. Van teunisbloempijlstaart kan worden verwacht dat deze in de nabije toekomst verder zal uitbreiden richting het noorden en Amsterdam zal koloniseren. Voor de grote vos, teunisbloempijlstaart en de platte schijfhoren geldt dat het SMP niet voorziet in ingrepen met mogelijke effecten op bomen en oppervlaktewater. Hierdoor worden effecten op beschermde insecten en ongewervelden op voorhand uitgesloten.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km van het plangebied is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde zoogdieren: boommarter, bunzing, rode eekhoorn, steenmarter en wezel (NDFP 2013-2023). Activiteiten in het (openbaar) groen en oppervlaktewater vallen buiten de scope van het Soortenmanagementplan. Gezien de habitateisen van deze soorten is het uit te sluiten dat werkzaamheden aan de gevels en de bijbehorende handelingen zoals het opbouwen van het bouwdepot en opbouwen van steigers leiden tot het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen of tot structuren die essentieel zijn voor het functioneren van verblijfplaatsen. Hierdoor worden effecten op boommarter, bunzing, rode eekhoorn en wezel op voorhand uitgesloten.

De steenmarter is een beschermde martersoort die regelmatig in bebouwing kan verblijven. Dit zijn dan over het algemeen schuurtjes, toegankelijke kelders, rustige zolders of dakruimte. In Nellestein zijn geen structuren aanwezig die optimaal leefgebied of verblijfplaatsen voor steenmarter vormen. Vanwege de overwegende bouwstijl met platte daken zijn toegankelijke zolders en daken vrijwel volledig afwezig. De appartementencomplexen hebben een kelder, maar deze zijn niet toegankelijk voor grondgebonden zoogdieren. Hierdoor wordt aantasting van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van steenmarter, of structuren die essentieel zijn in het functioneren van deze verblijfplaatsen, uitgesloten. Er wordt geen specifiek onderzoek naar steenmarter uitgevoerd, maar met de onderzoeksinspanning voor vleermuizen kan de soort als bijvangst worden meegenomen. De steenmarter is voor de gemeente Amsterdam wel van belang. Hierom wordt in het Soortenmanagementplan onderzocht hoe de soort te faciliteren.

3.5 Amfibieën, vissen en reptielen

Binnen een straal van 500 m van het plangebied is de aanwezigheid van beschermde amfibie- en vissoorten niet bekend. Wel is de aanwezigheid van de beschermde ringslang bekend (NDFF 2013-2023). Activiteiten in het (openbaar) groen en oppervlaktewater vallen buiten de scope van het Soortenmanagementplan. Hierdoor worden effecten op beschermde amfibieën, vissen en reptielen op voorhand uitgesloten.

4 Samenvatting

Het plangebied Nellestein te Amsterdam heeft bebouwing en leefgebied die geschikt is voor gebouwbewonende vleermuizen en voor gebouwbewonende vogels. In tabel 4.1 worden de respectievelijke soorten uiteengezet waar een specifiek onderzoek naar wordt geadviseerd.

Tabel 4.1 *Overzicht van de Soortenbescherming uiteenvallend in soorten van de habitatrichtlijn (HR) en de vogelrichtlijn (VR) waarbij de mogelijke functies van de planlocatie voor deze soorten gespecificeerd is.*

Soortgroep	Bescherming	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen	HR	Ja	Verblijfplaats Essentiële vliegroute Essentieel foerageergebied
Amfibieën			
Reptielen			
Vissen			
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Huismus	VR	Ja	Nestlocatie/foerageergebied
Vogels (Algemeen en cat. 5) Spreeuw	VR	Ja	Nestlocatie/foerageergebied

Bronvermelding

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Haarsma, A-J., 2011. De meervleermuis in Nederland. Rapport nr. 2011.40. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017-2023)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)

Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)

Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.maps.amsterdam.nl

www.ndff.nl

www.noord-holland.tercera-ro.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierverseniging.nl

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl